

Vyjádření k obžalobě

Vážená paní státní zástupkyně, vážená paní předsedkyně,

ačkoli je přednesená obžaloba značně obsáhlá, vyjádřím se k ní jen stručně.

Začnu, když dovolíte, krátkou historickou reminiscencí a exkursem do doby, kterou máme ještě v živé paměti.

V dubnu 1981 byl na hraničním přechodu v Dolním Dvořišti zadržen francouzský karavan bílé barvy, tovární značky Peugeot, kterým do republiky přicestovali dva francouzští občané, Eric Gilles Thonon a Françoise Anisová. V obytném prostoru automobilu bylo zajištěno téměř čtyři sta padesát kilogramů závadové, společensky mimořádně nebezpečné literatury, kterou se oba cizinci pokoušeli propašovat do Československa: bylo tam Tigridovo *Svědectví*, časopis *Listy* vydávaný v Římě Jiřím Pelikánem, celá řada titulů torontského nakladatelství Josefa Škvoreckého a Zdeny Salivarové *Sixty-Eight Publishers*, včetně takových ohavností, jako byly knihy Alexandra Solženicyna nebo tiskoviny vydávané polskou Solidaritou.

Státní bezpečnost šla najisto, měla svého informátora, polistopadového poslance Federálního shromáždění Pavla Muraška. Na základě zajištěného kontrabandu mohl režim spustit velký záťah proti disidentům, akci „Delta“, při níž bylo zadrženo přes padesát osob, adresátů zásilek, kterým měli Francouzi za úkol zakázané písemnosti rozeslat. Šest lidí bylo obviněno z tehdy mimořádně závažného trestného činu podvracení republiky, za který pachatelé hrozilo až deset let vězení; k soudu ovšem nakonec nedošlo, komunistická moc si vzhledem k mezinárodní situaci nemohla dovolit blamáž a všechny obviněné tak zhruba po roce v tichosti propustila z vazby a jejich trestní stíhání zastavila. Právě v tomto procesu byla obviněna spisovatelka Eva Kantůrková; ta svoje zážitky z ruzyňské věznice popsala ve známém, po Listopadu zfilmovaném románu *Přítelkyně z domu smutku*.

Byla to nepěkná doba! Je dobře, že dnes se něco podobného nemůže opakovat, protože tu máme demokracii a aby snad byl někdo obviněn za to, že psal, vydával nebo distribuoval knihy, je nemyšlitelné. To by nepřipustila ani policie, ani státní zastupitelství, které bedlivě dohlíží na dodržování lidských práv, a už vůbec ne nezávislý, demokratický soud, který, kdyby dostal podobnou obžalobu na stůl, by trestní stíhání okamžitě zastavil, s odkazem na ústavně zaručená práva obviněných.

Konec ironie. Máme tu rok 2017 a historie se nám tak trochu opakuje. A mnozí z těch, kteří se přišli dnes k soudu podívat, se ptají, zda je to, co se v této jednacím síni odehrává, politickým procesem.

Nemyslím si to. Politické procesy už dnes vedeny nejsou, nikde na světě. Vzpomeňme případ amerického studenta Otto Warmbiera, který shodou okolností právě před měsícem zemřel. Tento mladík stanul před soudem Korejské lidově-demokratické republiky za to, že spáchal odporný zločin, který Korejská ústřední zpravodajská agentura, bez uvedení podrobností, zprvu popsala jako „zlovolný, nepřátelský čin směřující proti státnímu zřízení naší země.“ A skutečně, o žádný politický trestný čin nešlo, nýbrž, jak vyšlo najevo, mladík na chodbě hotelu, kde byl ubytován, v prostorách určených pro personál, odcizil propagandistický plakát. V celé Severní Koreji se dnes nenajde

nikdo, kdo by se opovážil označit toto trestní řízení za politický proces vedený na objednávku komunistické strany: ostatně kdyby k tomu došlo, nelze pochybovat, že takový opovázlivec by byl nezávislým soudem přísně, ale spravedlivě potrestán – rozumí se samo sebou, že by se tak stalo v naprosto korektně vedeném, nepolitickém procesu.

Vážení, pokud v této jednací síni zazněly nebo zaznějí věty, které vám něco z toho, o čem jsem se zmínil, připomenou, je na vás, abyste se zamysleli a vyvodili z toho, každý sám pro sebe, závěry. Já vás v tomto směru nijak navádět nebudu, není mým zvykem říkat druhým, co si mají myslet; na rozdíl od těch, kteří se domnívají, že tak jako před Listopadem nebylo dovoleno vyjadřovat myšlenky nesouladné s politickou linií ÚV KSČ a s tím, co psalo *Rudé právo*, je dnes povinností každého myslet si, co vysílá *Česká televize* a co tisknou *Lidové noviny*. Nemyslím si to, co vysílá tato televize a co píše tento deník, a nemám strach to veřejně přiznat. Kvůli tomu ostatně stojím dnes před soudem.

Závěrem bych rád připomněl, že Česká republika je demokratickým právním státem, pluralitní a liberální demokracií, založenou na svobodné soutěži politických stran, zemí, kde jsou respektována politická práva každého občana, mimo jiné právo svobodně šířit, slovem, písmem i jinak, své názory. A nechci od tohoto soudu nic víc, než aby to v rozsudku konstatoval a podle těchto zásad o podané obžalobě rozhodl.

Neskrývám, že to vyžaduje odvahu, že je potřeba jít proti davu a utkat se s fanatiky v mediích i v neziskových organizacích, a riskovat třeba i to, že se kvůli tomu nestanu předsedou soudu, nebudu přeložen z „obvodu“ na „město“, kde bych měl méně práce a vyšší plat a kde jsou řešené případy zajímavější a prestižnější, nebo – co já vím – že nezískám funkci v *Soudcovské unii*.

Toto rozhodnutí je přísně individuální a těžko lze mít komukoli za zlé, jestliže k němu nenajde dost odvahy. Já však věřím, paní předsedkyně, že vy se rozhodnout správně dokážete a co víc, že najdete odvahu na konci tohoto hlavního líčení vyslovit prostou, ale, žel, opět velmi nesamozřejmou, převratnou větu: totiž že soudy této země nesmějí – a ani nebudou – pracovat na politickou objednávku, ať ji učinil kdokoli, jakkoli mocný a vlivný.

Děkuji vám!

V Praze dne 20. 7. 2017